

Výzkumná otázka: Jak ovlivňuje vzdělání ekologickou uvědomělost?

Odvozené otázky:

- Do jaké míry může dosažené školní vzdělání ovlivnit ekologické počinání jedince v každodenním životě?
- Shodují se představy o ekologicky šetrném chování u lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání?

OK.

Ze sociologických výzkumů vyplývá, že mezi ukazatele, které souvisejí se vztahem člověka k životnímu prostředí musíme zařadit především tyto: věk, vzdělání, pohlaví, politické přesvědčení, náboženské přesvědčení a místo bydliště, přičemž nejdůležitější je právě věk a vzdělání.⁵

Ekologická výchova je charakterizována jako veškeré výchovné a vzdělávací úsilí, jehož cílem je především: zvyšovat spoluzodpovědnost lidí za současný i budoucí stav přírody a společnosti, vstřícnost k řešení problémů péče o přírodu, utváření ekologicky příznivé hodnotové orientace (důraz na dobrovolnou střídmost, na nekonzumní, duchovní kvality života).⁴

Ekologické vzdělávání se stává součástí všeobecného vzdělávání, a to ve smyslu vertikální i horizontální návaznosti. Návaznost na předcházející stupeň školy zajišťuje postupnou syntézu získávaných informací, jejich vhodné doplňování, prohlubování a rozšiřování podle celkových možností daného stupně a typu školy. Dále se berou v úvahu mezipředmětové vztahy i vztahy školního a mimoškolního vlivu. Realizace mezipředmětových vztahů je ve školní praxi značně obtížná, protože strukturace učiva v jednotlivých předmětech má svou vlastní logiku a velmi často jsou možnosti mezipředmětových vazeb časově příliš vzdáleny – nejen v rámci jednotlivých ročníků, ale i do různých ročníků.³

Mezi nejznámější organizace zabývající se problematikou životního prostředí: Český svaz ochránců přírody, Hnutí Duha, Klub Ekolycea, Nadace ekologické výchovy Eva, ...

V rámci vysokoškolských pracovišť se o koordinační činnost stará Centrum pro otázky životního prostředí. Buduje se informační základna pro spolupráci a pěstování odborných kontaktů. Probíhá výzkum a další rozvoj mezioborové oblasti. Právě interdisciplinarita je velmi důležitým a vyžadovaným prvkem v rámci modernizace celé vzdělávací soustavy. Otázkou ovšem zůstává, jak vazby mezi klasickými předměty prohlubovat, aniž by se podkopala stavba poznání. Není možné studenty zahltit informacemi, aniž by jim spolu s nimi byly předány systematické nástroje poznání.¹

Pavol Frič rozděluje lidi podle jejich vztahu k problému životního prostředí na čtyři typy²: - „ekologický radikál“

- „vyhraněný tradicionalista“ – tuto skupinu tvoří převážně lidé se základním vzděláním, charakteristickým znakem je nesouhlas s cíli ekologických hnutí
- „ekologický ignorant“
- „vražný tradicionalista“ –většinu tvoří středoškoláci a vysokoškoláci, s cíli ekologických hnutí sympatizují

Většina knih s ekologickou tematikou pojednává o životním prostředí a o jeho znečišťování pouze ve velkém měřítku (průmysl, zemědělství,...) a nezabývá se působením jednotlivce (domácností) na přírodu. Také je často poukazováno na příčiny zhoršujícího se stavu životního prostředí, nikoli už na způsoby, kterými bychom tomu mohli předejít (v rámci domácností).

Názvy knih, časopisů by měly být psané kurzívou.

Literatura:

- ¹ Dlouhá, Jana. 2002. „Fórum vysokoškolských učitelů.“ Sborník z projektu K udržitelnému rozvoji České republiky: Vytváření podmínek. Svazek IV: Vzdělání, informace, indikátory. 2002. Praha: Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí.
- ² Frič, Pavol. 1996. „Postoje obyvatel ČR a SR k problému životního prostředí.“ Sociologický časopis, 32, č. 3: 353 – 360.
- ³ Kvasničková, Danuše. 2000. Klub ekologického vzdělávání Praha. “ Sborník z projektu K udržitelnému rozvoji České republiky: Vytváření podmínek. Svazek IV: Vzdělání, informace, indikátory. 2002. Praha: Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí.
- ⁴ Máchal, Aleš. 2000. Průvodce praktickou ekologickou výchovou. Brno: Rezekvítek Brno ve spolupráci s Lipkou – Domem ekologické výchovy Brno.
- ⁵ Řeháková, Blanka. 2001. „Determinanty vztahu k ochraně životního prostředí.“ Sociologický časopis, 37, č. 4: 479 – 498.

Dále použity:

Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2003. Praha: MŽP ČR.

Internetové zdroje:

www.hraozemi.cz

www.zelenazivotu.com